

عکس: علی حسن پور / ایران

افق ۴۰ میلیارد دلاری تهران - بغداد پیش روی دولت چهاردهم

واردات عراق از ایران ۱۰ برابر کل اتحادیه اروپا

تجارت

۲۰

میلیارد دلار

در حالی که ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا مجموعاً هر سال کمتر از یک میلیارد دلار از ایران واردات دارند، عراق به تنهایی در سه سال اخیر به طور متوسط سالانه ۹ میلیارد دلار واردات از ایران داشته است. تمرکز دولت سیزدهم بر افزایش تعامل با کشورهای همسایه باعث شد تا در مدتی کوتاه تاجار کشورمان بتوانند در بازارهای هدف صادراتی از دست رفته، عرض اندام کنند.

بر اساس آخرین آمار رسمی، تجارت ایران با ۱۵ کشور همسایه تا پایان سال گذشته به بیش از ۶۰ میلیارد دلار رسید. همچنین تراز تجاری ایران از ۳٫۲ میلیارد دلار در سال پایانی دولت روحانی به ۲۰٫۶ میلیارد دلار در یکهزار روز خدمت دولت شهید رئیسی افزایش یافت. بر این اساس تراز تجاری در دولت سیزدهم ۵۳۶ درصد مثبت‌تر شد.

همواره عراق به عنوان یکی از کشورهای بوده که در صدر تعاملات تجاری ایران قرار داشته است. بررسی آمارها نشان می‌دهد صادرات ایران به عراق در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲ همواره با فراز و فرودهایی همراه بوده است.

ایران به عراق طی ۱۰ سال منتهی به سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۶ بالاترین متوسط قیمتی صادرات به این کشور یعنی ۴۹۴٫۵ دلار به ازای هر تن رقم خورد. البته پس از آن روند نزولی تا سال ۱۳۹۹ طی شد و مجدداً تا سال ۱۴۰۱ با افزایش همراه شد. بر این اساس، متوسط قیمت صادرات ایران به عراق در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۷۸ دلار ۱۴۰۰ رشد ۲۷ درصدی را تجربه کرد. همچنین قیمت صادرات ایران از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا پایان دی ماه سال گذشته به ترتیب چین ۱۱٫۵ میلیارد دلار، عراق ۷٫۷ میلیارد دلار، امارات متحده عربی ۵٫۲ میلیارد دلار، ترکیه ۵ میلیارد دلار و هند ۱٫۸ میلیارد دلار بوده‌اند.

بر این اساس، سهم موارد مذکور از کل ارزش صادرات ایران ۷۴ درصد برآورد شده که در این روند چین و عراق در مجموع بیش از ۴۷ درصد سهم کل صادرات کشور را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین سهم عراق از کل صادرات ایران در ۱۰ ماهه سال گذشته بیش از ۱۹ درصد گزارش شده است.

صدرنشینی چند نوع کالای صادراتی

عمده صادرات ایران به عراق در سال ۱۴۰۱ حدود ۵۲ درصد از کل ارزش صادرات آن را تشکیل می‌دهد. در این میان گاز طبیعی مایع شده با سهم ۳۷ درصد از کل ارزش صادرات مهم‌ترین کالای صادراتی ایران به عراق بوده است. البته صادرات گاز طبیعی مایع شده ایران به عراق از سال ۱۴۰۰ روند صعودی را در پیش گرفته و در سال ۱۴۰۱ به حدود ۳۰۸ میلیارد دلار و رشد ۵۶ درصدی رسید. همچنین مقایسه صادرات گاز طبیعی مایع شده در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد که صادرات این محصول با حدود ۲ برابر افزایش همراه شد.

همچنین در این روند، میله‌های آهنی -

فرصت‌سوزی دولت گذشته در توسعه تجارت جبران شد

رشد ۶ برابری تراز تجاری در دولت شهید جمهور

دستاورد

دولت چهاردهم در حالی شروع به کار می‌کند که برعکس دولت سیزدهم، نگرانی نسبت به درآمد‌های ارزی کشور، صادرات نفتی و غیرنفتی و تراز تجاری ندارد. این نکته در حالی مطرح است که تراز تجارت کالای کشور که در سال پایانی دولت روحانی به کمترین رقم دو دهه اخیر سقوط کرده بود، در دولت سیزدهم به سطح مطلوب بازگشت.

جوان رقیبا

در هشت سال فعالیت دولت یازدهم و دوازدهم، ارتباط تجاری ایران با خیلی از کشورهای محدود شد بخصوص در سال‌های ۱۳۹۷ تا نیمه اول ۱۴۰۰ فعالان اقتصادی

امکان صادرات به کشورهای همسایه را تا حد قابل توجهی از دست داده بودند. در این میان دولت دوازدهم تنها وعده برجام را می‌داد. در این دوره تجارت ایران با ۱۵ کشور همسایه کاهش شد و تاجار از اینکه دولت حامی آنها نیست، گلابه‌های متعددی داشتند. مخدوش شدن روابط فعالان اقتصادی با تاجار کشورهای همسایه، باعث شد که بازار برخی از محصولات از دست برود و رقبای کشورهای محصولات خود را روانه بازار کشورهای همسایه کنند.

دستاورد ۶۰ میلیارد دلاری

دولت سیزدهم از نیمه دوم سال ۱۴۰۰، مذاکرات خود را با کشورهای همسایه و سایر کشورهای آغاز کرد تا تجارت کشور رونق بگیرد. بدین ترتیب در مدت خیلی کوتاه تاجار کشورمان توانستند بازارهای از دست رفته خود را پس بگیرند و در بازار هدف

صادراتی، عرض اندام کنند. بر این اساس، تجارت ایران با کشورهای همسایه به ۶۰ میلیارد دلار رسید، یعنی بسترهای تجاری برای افزایش صادرات کشور فراهم شد و در صورت لزوم زمینه تأمین مواد اولیه تولید و کالاهای واسطه‌ای از کشورهای همسایه به صورت واردات به وجود آمد. بدین جهت دولت چهاردهم بدون دغدغه می‌تواند تجارت با کشورهای همسایه را ادامه دهد و بر اعداد صادرات غیرنفتی کشور بیفزاید.

احیای صادرات نفت

از سوی دیگر وزارت نفت دولت سیزدهم صادرات نفت را که در دوره روحانی به کمتر از نیم میلیون بشکه در روز سقوط کرده بود، احیا کرد و به بالای ۱٫۵ میلیون بشکه در روز رساند و درآمد‌های نفتی کشور را چندبرابر کرد. در نتیجه این رویکرد دولت سیزدهم، تراز تجارت کالای کشور به سطح

مطلوب خود بازگشت. در سال ۱۳۹۹ تراز تجارت کالای ایران به ۳۰۲ میلیارد دلار سقوط کرد که کمترین رقم از سال ۱۳۷۷ به بعد محسوب می‌شود.

تحقق روند صعودی

اما در سال ۱۴۰۰ تراز تجارت کالای کشور به ۱۵۰٫۸ میلیارد دلار رسید و در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ به ترتیب به ۲۲۰٫۲ و ۲۰۰٫۶ میلیارد دلار افزایش یافت. بر این اساس در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال پایانی دولت روحانی تراز تجارت کالای ایران رشد بیش از ۶ برابری نشان می‌دهد.

با توجه به موارد مذکور، بهبود تراز تجارت ایران نتیجه موفقیت دولت سیزدهم در افزایش صادرات غیرنفتی با احیای روابط اقتصادی با همسایگان و خنثی کردن تحریم‌های نفتی با رشد صادرات نفتی بوده است.

صدور

ضمانتنامه

بانکی برای

شرکت‌های

ایرانی

متقاضی

اجرای پروژه

در عراق یکی

از مشکلاتی

است که در

این خصوص

جمهوری

اسلامی

ایران

راهکار ارائه

ضمانتنامه

دولتی

برای اجرای

پروژه‌ها به

کشورهای

دوست را

ارائه کرده

است

تحقق تراز مثبت تجاری

صادرات کالاهای ایرانی به عراق در بازه زمانی ۳ ماهه ابتدای سال ۱۴۰۳ یا حدود ۲۷ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲ انجام شد.

بر اساس آمار منتشر شده گمرک، صادرات ایران به عراق در بازه زمانی ۳ ماهه ابتدای سال ۱۴۰۳ از ۲ میلیارد و ۳۴۶ میلیون دلار طی مدت مشابه در سال ۱۴۰۲، با افزایش حدود ۶۵۰ میلیون دلاری به ۳ میلیارد دلار ارتقا یافت. البته در سه ماه اول سال جاری، جمهوری اسلامی ایران از عراق حدود ۱۰۷ میلیون دلار واردات داشت. همچنین عراق بعد از چین دومین مقصد صادراتی ایران در سه ماهه اول سال ۱۴۰۳ بود.

افزایش بهره‌مندی از ظرفیت‌ها

مجموع مسائل مذکور از روند مثبت تجارت تهران - بغداد خبر می‌دهد، چرا که چندی پیش احسان خاندوزی وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز در اجلاس کمیسیون مشترک همکاری‌های ایران و عراق به افزایش حجم مبادلات بازرگانی ایران و عراق تا ۲۰ میلیارد دلار در کوتاه مدت و ۴۰ میلیارد دلار در درازمدت بر اساس توافقات دو کشور اشاره داشت.

وزیر اقتصاد با بیان اینکه توسعه روابط اقتصادی با عراق برای جمهوری اسلامی ایران از اولویت برخوردار است، افزود: روند همکاری‌های اقتصادی و تجاری دو کشور رو به رشد بوده لیکن با حل مشکلات، این فرصت‌های قابل توجهی در حوزه اقتصادی از قابلیت گسترش بیش از پیش نیز برخوردار است. همچنین برگزاری مرتب اجلاس‌های کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی دو کشور می‌تواند بستر مناسبی را برای شتاب بخشیدن به روابط دو جانبه بویژه در حوزه‌های اقتصادی، تجاری و صنعتی فراهم سازد.

وزیر اقتصاد با تأکید بر اینکه ظرفیت‌های فراوانی برای افزایش همکاری در زمینه‌های مختلف اقتصادی بین دو کشور وجود دارد، تأکید کرد: با توجه به دستاوردهای فناوری و صنعتی رسیده و آماده انتقال آنها برای توسعه پروژه‌های صنعتی عراق است، گفته بود: سطح روابط تجاری و اقتصادی ایران و عراق در سال‌های اخیر افزایش قابل توجهی داشته و می‌توان تجارت ۳۰ تا ۴۰ میلیارد دلاری را در بلندمدت پیش‌بینی کرد. فعالان اقتصادی هم معتقدند: با وجود هشت مرز رسمی با عراق، گذرگاه‌های متعدد، مزیت‌های فرهنگی، ارتباطات مردمی و سایر مزیت‌های مشترک می‌توان حجم تجارت بین ایران و عراق را از ۱۰ میلیارد دلار کنونی به ۲۰ میلیارد دلار در سال افزایش داد.

تولید

چند ضرورت قابل تأمل

به گفته وزیر اقتصاد، تسویه مطالبات شرکت‌های ایرانی توسط عراق منجر به توانمندی بیشتر شرکت‌های مذکور و در نتیجه اجرای پروژه‌های بیشتر در عراق خواهد شد. همچنین مشکل دیگر، صدور ضمانتنامه بانکی برای شرکت‌های ایرانی متقاضی اجرای پروژه در عراق است که در این خصوص دولت ضمانتنامه دولتی برای اجرای پروژه‌ها به کشورهای دوست را ارائه کرده است. خاندوزی یادآور شد: از جمله مهم‌ترین موضوعاتی که می‌تواند منجر به گسترش بیش از پیش روابط اقتصادی و تجاری بین دو کشور ایران و عراق شود، اتصال شبکه راه و راه‌آهن دو کشور به یکدیگر است. از مهم‌ترین شبکه‌های ریلی جهت اتصال شبکه راه‌آهن دو کشور شبکه ریلی خسروی - خاقلین - بغداد و شبکه راه‌آهن شلمچه - بصره است که ضرورت دارد کارشناسان دو کشور طی نشست‌های مشترک نقشه راهی را جهت اتصال خطوط ریلی و چاده‌ای دو کشور به یکدیگر ترسیم کنند.

وی ادامه داد: در ارتباط با احداث راه‌آهن شلمچه - بصره طرفین به توافق مناسبی رسیده و پروژه در مسیر احداث قرار دارد لیکن مشکلات موجود از جمله مین‌روبی و مسائل فنی باید هر چه سریع‌تر حل و فصل شوند.

وزیر اقتصاد تصریح کرد: آشنایی وی ادامه داد: در ارتباط با احداث راه‌آهن شلمچه - بصره طرفین به توافق مناسبی رسیده و پروژه در مسیر احداث قرار دارد لیکن مشکلات موجود از جمله مین‌روبی و مسائل فنی باید هر چه سریع‌تر حل و فصل شوند.

توافق برای اجرای طرح‌های مشترک اقتصادی

بر اساس این گزارش، اثر داوود سلیمان وزیر تجارت عراق نیز در مراسم امضای سند پایانی اجلاس مذکور، گفت: ظرفیت‌ها و توانمندی‌های گسترده‌ای برای همکاری دو کشور وجود دارد. بر این اساس درصدد اجرای طرح‌ها و پروژه‌های مشترک تخصصی از طریق شرکت‌های ایرانی و عراقی هستیم. وزیر تجارت عراق با بیان اینکه برای احداث شبکه‌های صنعتی مشترک با همکاری بخش خصوصی ایران توافق کردیم، افزود: تلاش داریم فضای سرمایه‌گذاران عراق را تسهیل کنیم تا سرمایه‌گذاران ایرانی در زمینه‌های مورد نظر سرمایه‌گذاری کرده و سهم ویژه‌ای در توسعه و آبادی عراق داشته باشند.

۵

اخبار

فراخوان ثبت نام خودروهای فرسوده

مالکان خودروهای فرسوده می‌توانند با مراجعه به سامانه نوسازی ناوگان خودروهای فرسوده به نشانی nnhk.ir ثبت نام کنند تا در اولویت طرح‌های جایگزینی خودروسازان با اعطای تسهیلات جایگزینی قرار بگیرند.

مهران سالاریه رئیس ستاد نوسازی ناوگان حمل و نقل، از آغاز طرح فراخوان ثبت نام خودروهای فرسوده در سامانه این ستاد از روز گذشته خبر داد و گفت: مالکان خودروهای فرسوده ساری، سنکین و مونوسیکلت‌ها بجز خودروهای دولتی و تاکسی‌ها، پس از مراجعه به سایت ستاد نوسازی ناوگان حمل و نقل در بخش «فراخوان ثبت نام خودروهای فرسوده» با وارد کردن اطلاعات خود و خودرو فرسوده‌شان از بخش «ثبت نیازمندی‌ها»، نوع طرح خود اعم از نقدی، جایگزینی نقدی، تسهیلاتی یا بلینگی را انتخاب کرده و پس از مشخص کردن زمان و بازه قیمتی وسیله نقلیه جایگزین خود، درخواست خود را ثبت‌نمایند. وی افزود: متقاضیان ثبت نام شده، در صورت درخواست خود و خودرو تسهیلات لازم خودرو جایگزین دریافت خواهند کرد.

سالاریه خاطرنشان کرد: همچنین سن فرسودگی مینی بوس‌های دیزلی ۱۲ سال، پایه گازسوز ۱۵ سال و برقی ۲۰ سال، اتوبوس‌های بیرون شهری ۱۵ سال و اتوبوس‌های درون شهری دیزلی ۱۰ سال، پایه گازسوز ۱۲ سال و برقی ۲۰ سال تعیین شده است.

رشد تولید و صادرات محصولات فولادی

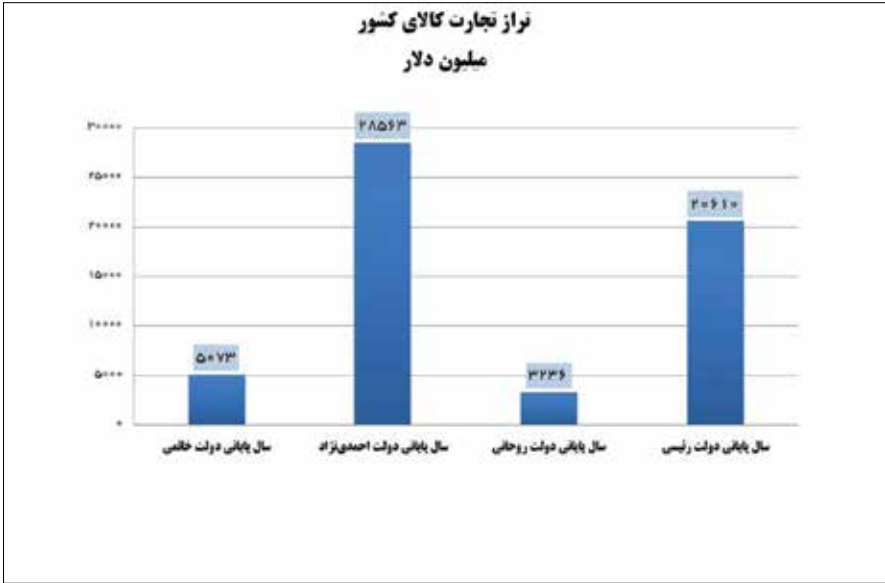
بررسی آخرین آمار مربوط به صنعت فولادسازی نشان می‌دهد که در فصل بهار سال جاری ۳ میلیون و ۳۱۶ هزار تن مقاطع طولی فولادی شامل تیرآهن، میلگرد، نبشی، ناودان و سایر مقاطع تولید شده که نسبت به ۳ میلیون و ۴۱۳ هزار تن تولیدی طی بهار سال ۱۴۰۲، افت ۲۰٫۸ درصدی را تجربه کرد.

بر اساس این گزارش در بهار امسال ۸۹۷ هزار تن مقاطع طولی فولادی به ارزش ۴۲۸ میلیون دلار صادر شده که در مقایسه با مدت مشابه پارسال به ترتیب رشد ۳۲٫۲ و ۲۰٫۶ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین در این بازه زمانی ۲ میلیون و ۷۱۲ هزار تن مقاطع تخت فولادی تولید شده که نسبت به مدت مشابه پارسال ۶٫۶ درصد

رشد را تجربه کرده است؛ با این حال در بخش صادرات این محصول (۷۷ هزار تن به ارزش ۵۲ میلیون دلار) شاهد کاهش ۴۱٫۲ درصدی در وزن و ۴۲٫۳ درصدی در ارزش نسبت به مدت مشابه پارسال هستیم.

در مجموع ۶ میلیون و ۲۸ هزار تن محصولات فولادی تولید شده که در مجموع ۱٫۲ درصد بیشتر از میزان تولید آنها در مدت مشابه سال گذشته است. همچنین در مجموع صادرات کل محصولات فولادی ۹۷۳ هزار تن به ارزش ۴۸۰ میلیون دلار بوده که به ترتیب با افزایش ۲۰٫۴ درصدی و ۸ درصدی مواجه بوده است.

در بهار امسال ۲۰ میلیون و ۲۳ هزار تن کینسانتره سنگ آهن تولید شده که نسبت به مدت مشابه پارسال رشد ۱۷٫۱ درصدی را نشان می‌دهد. البته صادرات این محصول با کاهش مواجه شده به گونه‌ای که شاهد افت ۰٫۷ درصدی در وزن (یک میلیون و ۹۰۱ هزار تن) و ۱۷ درصدی در ارزش (۱۴۱ میلیون دلار) هستیم.

در سال ۱۳۹۹ تراز تجارت کالای ایران به ۳۰۲ میلیارد دلار سقوط کرد که کمترین رقم از سال ۱۳۷۷ به بعد محسوب می‌شود

